

Waar de school voor staat.

### **Waar de school voor staat**

Wij zijn een moderne, open en katholieke basisschool. Iedereen die zich thuis voelt bij onze manier van leven en werken is welkom. Wij streven naar een veilige en vertrouwde sfeer, zodat de kinderen met plezier naar school gaan. We streven ernaar dat ieder kind tot zijn recht komt. We zijn alert op discriminatie, pesten en werken vooral aan het voorkomen daarvan. Ook vertellen we de kinderen steeds weer dat er regels zijn. Orde en regelmaat zorgen ervoor dat er ruimte en aandacht is voor elk kind.

### **Sociaal emotionele ontwikkeling**

Vanaf het vroegste begin van zijn leven gaat een mens relaties met anderen aan. Met wie de belangrijkste relaties aangeknoopt worden, verandert in de loop van het leven. In het begin zijn dat vooral ouders of verzorgers, later ook leerkrachten, leeftijdgenoten, vrienden, vriendinnen, kennissen. Voor het welzijn is de mens afhankelijk van contacten met anderen. Relaties met andere mensen, de kwaliteit van deze relaties, de mate waarin iemand deze relaties als prettig ervaart, welke gevoelens en gedachten deze relaties oproepen ten aanzien van anderen en zichzelf is grofweg het domein van de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Bij het werken aan de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen richten we ons op twee kerngebieden:

1. Zelfvertrouwen en zelfwaardering
2. Vertrouwen in anderen

Iedere leerkracht op de Sint Bernardus heeft de verantwoordelijkheid om zo goed mogelijke kansen te bieden. Hij let hierbij op:

1. De relatie met de leerling
2. Het pedagogisch klimaat, de sfeer
3. De zorg voor situaties om kansen te bieden.

### **Hoe ontwikkelen kinderen zich sociaal-emotioneel?**

Voor de diverse leeftijdsgroepen geven we hier een korte schets van de ontwikkeling van kinderen: ontwikkeling/rijping, kritische momenten in de ontwikkeling, risico's.

### **Ontwikschets groep 1-2**

Het toenemend ik-besef vraagt in deze periode om veel ondersteuning bij de ontwikkeling van een realistisch en positief zelfbeeld. Dit is ook bij uitstek de periode waarin kinderen door spel laten zien wat zij oppakken uit de socialisatie in gezins- en familieverband.

Als gevolg van het toenemend ik-besef worden kinderen zich bewust van de eigen kwetsbaarheid. Hierdoor hebben ze nogal eens last van angstgevoelens. Ook is er in deze periode vaak sprake van sterk wisselende emoties.

Jonge kinderen uiten zich heel veel met hun lichaam en hebben grote behoefte aan lichamelijk contact. Door kinderen de gelegenheid te geven gevoelens en gedachten te uiten, er met elkaar

over te praten, leren ze met eigen gevoelens en gedachten om te gaan. Deze ondersteuning door volwassenen is niet in elke groep gebruikelijk.

Kleuters zijn meestal nog te zeer op zichzelf gericht om zich in te kunnen leven in de ander. Ze gaan ervan uit, dat de ander net zo denkt en voelt als zij. Langzamerhand beginnen ze overeenkomsten en verschillen op te merken. Ze ontdekken het anders-zijn van de ander. Zeker in situaties waarin kinderen in contact komen met een omgeving waarin de verschillen samenhangen met etnische verschillen. Deze ontwikkeling stimuleren wij door regelmatig sociaal gevoelig gedrag en het inlevingsvermogen te versterken.

Verder leren de kinderen al doende om te gaan met conflicten, afspraken en regels. En ontdekken ze het belang daarvan. Met name in de kleutergroepen gaan er vaak geen vijf minuten voorbij zonder 'sociaal verkeersongeval'. Deze situaties zijn belangrijke oefenmomenten voor het leren omgaan met conflicten.

Iedere kleuter brengt een eigen wereld met zich mee. Met name de school brengt hen in aanraking met andere opvattingen en gewoonten. Kleuters laten zich erg gemakkelijk beïnvloeden. Zowel positieve als negatieve invloeden krijgen alle ruimte, want waarden en normen beginnen zich nog maar net te ontwikkelen. Goed en slecht zijn nog vage begrippen en gedrag wordt beoordeeld op de materiële gevolgen en niet op de achterliggende bedoelingen. De dagelijkse praktijk biedt volop aanknopingspunten om kinderen te laten zien en ervaren dat mensen soms verschillende opvattingen hebben.

Naarmate de verschillen tussen thuis en 'buiten' groter zijn of als groter beleefd worden door de ouders, zijn kinderen zich soms eerder bewust van 'wat hoort en wat niet'.

### **Ontwikschets groep 3-4**

Door het toenemend ik-besef en het besef bij een bepaalde groep te horen, gaan de kinderen in deze periode steeds nadrukkelijker reflecteren op zichzelf: mogelijkheden, beperkingen, (uiterlijke) kenmerken, wensen, gevoelens en eigenschappen. Nieuw daarbij is dat ze zichzelf ook steeds nadrukkelijker gaan vergelijken met anderen. Deze nadere kennismaking vraagt veel ondersteuning, gericht op de ontwikkeling van een realistisch en positief zelfbeeld.

Aanvankelijk zijn stemmingswisselingen nog heel gewoon. Langzaam maar zeker worden de kinderen evenwichtiger. In het begin kennen ze vaak nog veel angsten die voor een deel samenhangen met de veranderende schoolsituatie: andere en tegenstrijdige eisen, meer pressie thuis om toch vooral maar goed je best te doen.

Kinderen in deze leeftijdsgroep identificeren zich nog heel sterk met hun ouders of verzorgers en ook met oudere kinderen (imiteren van gedrag). Daarnaast gaan ze zich meer richten op en identificeren met leeftijd- en seksegenootjes. Ze doen hierbij steeds meer ervaring op met agressief gedrag, eer ophouden, conflicten, wedijver, opkomen voor eigen recht en rekening houden met anderen. Door de voortgaande sociale ontwikkeling kan in deze leeftijdsperiode belangrijke vooruitgang worden geboekt in het leren omgaan met conflicten, afspraken en regels. Deze vooruitgang is mogelijk omdat de kinderen in toenemende mate in staat zijn zich te verplaatsen in de gevoelens, wensen, opvattingen en de situatie van anderen. De voortgang is mede afhankelijk van de inzet van volwassenen die oog hebben voor de culturele verschillen tussen gezin en omgeving.

Ze worden wat onafhankelijker en gaan eigen gedrag en dat van anderen meer vanuit ethisch oogpunt beoordelen. Aanvankelijk worden spelregels en normen nog zeer star toegepast. In toenemende mate wordt gedrag echter beoordeeld op de bedoeling die er achter ligt.

### **Ontwikkelschets groep 5-6**

Kinderen vertonen in deze periode over het algemeen een toenemende mate van emotionele stabiliteit en een redelijke dosis zelfvertrouwen.

Ze worden zich ervan bewust dat eigenschappen en vaardigheden niet vastliggen, maar zich ontwikkelen onder invloed van leeftijd, oefening en sociale omgeving.

Ze richten zich in het algemeen steeds sterker op leeftijd- en seksegenoten (identificatie) en zijn ook steeds beter in staat zich in te leven in de ander en daarmee rekening te houden.

Het verwerven van een plaats en van status binnen de groep geeft nogal eens nabootsing van gedrag van de meest actieve of dominante groepsleden te zien. Soms ontstaat de neiging stoer te doen of indruk te maken (verhoogd veiligheidsrisico).

Ze vertonen een toenemende mate van onafhankelijkheid, laten steeds meer een eigen mening horen en claimen meer eigen verantwoordelijkheid. Dit gaat vaak gepaard met een grotere gevoeligheid voor ethische consequenties van gedrag en een grotere interesse voor achterliggende bedoelingen en opvattingen (veel waarom-vragen). Daarnaast laten ze in toenemende mate zien wat in de eigen etnische groep waardevol/nastrevenswaardig gevonden wordt. Door de confrontatie met de 'eisen' van de Nederlandse samenleving kan de situatie optreden van niet goed kunnen kiezen tussen twee culturen.

Onder invloed van ouders, leerkrachten, vrienden en media nemen in deze periode ook de vooroordelen toe. Dit is vaak sterker bij kinderen met een autoritaire persoonlijkheid en met een etnische identiteit waarin de eigen groep als dominant wordt beschouwd.

### **Ontwikkelschets groep 7-8**

In het algemeen zien we in deze periode de behoefte aan zelfstandigheid, privacy, een eigen mening en eigen verantwoordelijkheid sterk toenemen. Kinderen worden vaak als oudsten aangesproken: medeverantwoordelijkheid voor jongere kinderen, corveewerkzaamheden.

De toegenomen zelfstandigheid uit zich vaak in een kritische houding tegenover voorschriften en gedragingen van opvoeders en andere volwassenen.

Daarnaast is er een toenemende behoefte aan conformering aan leeftijdgenoten. Normen en gewoonten van de leeftijdsgroep worden hierdoor belangrijker.

Voor allochtone kinderen geldt daarnaast een sterker wordend bewustzijn van de etnische elementen in de eigen identiteit.

Verder doet ook de puberteit langzamerhand zijn intrede. Doordat sommige kinderen enkele jaren eerder of later de puberteit binnenstappen, bestaan er grote onderlinge verschillen.

De heroriëntatie op andere waarden en normen, wijzigingen in de omgang met leeftijdgenoten, toegenomen verantwoordelijkheid en veranderingen op het hormonale vlak zorgen vaak tijdelijk voor een zekere emotionele instabiliteit en verminderd zelfvertrouwen.

Hierdoor is extra aandacht gewenst voor het zelfbeeld en het omgaan met gevoelens die voortkomen uit: lichamelijke veranderingen (beugel, borstontwikkeling, menstruatie), de relatie met leeftijdgenoten (voor paal staan, erbij willen horen, stoer gedrag, rolpatronen) en de toenemende druk van ouders en de confrontatie met eigen mogelijkheden en beperkingen (CITO-toets, schoolkeuze).

Zowel de gesignaleerde kansen als de risico's zijn indicaties om de betreffende aspecten een plaats te geven in ons onderwijsprogramma.

De ontwikkelschetsen zijn in feite profielschetsen van het gemiddelde van een bepaalde leeftijdsgroep. Daardoor is de gebruikswaarde beperkt. In de praktijk vragen deze profielschetsen om nadere invulling en differentiatie, omdat kinderen nu eenmaal grote verschillen vertonen: rijping, leeftijd, milieu. Naarmate de kinderen ouder worden, zien we deze verschillen vaak toenemen.

Wij richten ons binnen de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze kinderen op:

- Zelfvertrouwen  
Bevorderen van het zelfvertrouwen en de sociale weerbaarheid (zelfbeeld, zelfbewuste houding).
- Gevoelens, wensen en opvattingen  
Leren omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van jezelf en anderen (positieve en negatieve gevoelens, seksuele gevoelens, rolname en rolgedrag, vooroordelen en discriminatie).
- Sociale vaardigheden en relaties  
Ontwikkelen van sociale vaardigheden (samenwerken, omgaan met conflicten) en relaties (vriendschap, verliefdheid, liefde).

Meer specifieke informatie krijgen we door de achtergronden van ieder kind te leren kennen. En door de ontwikkeling van de kinderen op dit terrein goed te volgen gebruikmakend van ons onlangs in gebruik genomen leerlingvolgsysteem "OPSEO".

Bij het stimuleren van kinderen gaat het altijd om een mix van geplande aandacht (in lessen), incidentele aandacht (inschieten op actuele situaties) en aandacht voor factoren in de omgeving die het sociaal-emotioneel functioneren van kinderen bevorderen, zoals:

- Het sociaal-emotioneel klimaat;
- Het voorbeeld dat de collega's geven;
- De wijze waarop in de inrichting van de school(omgeving) en in de organisatie van het schoolprogramma de kinderen worden gestimuleerd tot zelfstandig en sociaal gedrag;
- De kwaliteit van de communicatie tussen school en ouders/verzorgers.

## De sfeer

Wij vinden het erg belangrijk dat kinderen en ouders zich bij ons in school prettig voelen. Wij werken aan een fijne sfeer in de klassen en de leerkrachten doen er alles aan om uit uw kind te halen wat er in zit. Daarbij speelt u als ouder een belangrijke rol!

Wij proberen dit te bewerkstelligen door:

- een verzorgde entree
- rust en orde in de school
- een prettige manier van omgaan met elkaar als collega's
- een goede en begripvolle manier van omgaan met zowel leerlingen als ouders
- gezamenlijke vieringen
- duidelijkheid en openheid.

### Halfeest:

Op een aantal middagen, verdeeld over het schooljaar, komen alle leerlingen samen in de hal van de school. Elke groep treedt dan op. Meestal sluit het optreden aan bij een thema dat in de groep, of in de hele school is behandeld. Door dit feest leren de kinderen naar elkaar te luisteren en elkaar te waarderen. Ook vinden wij het belangrijk dat kinderen durven op te treden, samen plezier hebben en hun eigen en elkaars 'talenten' ontdekken.

*Ieder kind is ergens goed in.*

## Katholiciteit

Wij zijn een katholieke school. Aan deze school proberen wij (kinderen, leraren, ouders, bestuur) het katholiek zijn samen vorm te geven. Deze vormgeving willen wij inkleuren vanuit een ontmoeting van onze eigen levensverhalen met het levensverhaal van Jezus van Nazareth. Deze ontmoeting dient het karakter te hebben van een dialoog van wat wij zelf beleven, ondervinden, ontdekken en bewust worden. Het levensverhaal van Jezus van Nazareth spreekt ons aan, omdat daarin sprake is van:

- een diep vertrouwen in de creativiteit en de mogelijkheden van ieder mens
- een echte open verhouding tot God
- een echte keuze voor waardigheid en gerechtigheid
- een vasthoudend zoekend geloof in de toekomst, zelfs over de grenzen van de dood heen.

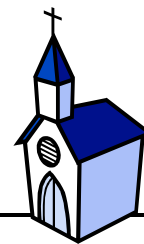
Onze ontmoeting met dit levensverhaal willen wij tot uiting brengen in de sfeer en werkwijze van de school. Vandaar dat wij willen proberen:

- onze communicatiepatronen in de klas en daarbuiten te doen kenmerken door non-conformisme, geen concurrentie en geen competitie.
- de relatie tussen leerkrachten en leerlingen te laten verlopen op niet- autoritaire wijze en niet vanuit eenzijdig afhankelijkheid.
- een maatschappijbeeld te laten ontstaan dat zich kenmerkt door doorzichtigheid, beheersbaarheid en samenwerking.
- de kinderen te laten ontdekken dat er tegenstellingen en conflicten zijn en dat wij kunnen leren daarmee om te gaan.
- onze eigen normen niet als absoluut geldend te poneren en over anderen niet te spreken in stereotypen.
- enerzijds een ieder te respecteren en vrij te laten in zijn/haar levensovertuiging en anderzijds door met de kinderen te praten, te zingen en hun te vertellen over hoe wij met elkaar omgaan.

In elke groep is er tijd en aandacht voor een gebed. Tijdens het bidden staat het gebed 'Het Onze Vader' centraal.

Een keer per maand is er een gezinsviering in de Titus Brandsmakerk. Deze dienst vindt altijd op een zondag plaats en kan vrijblijvend bezocht worden.

In onze parochie zijn werkgroepen (waarin ook leerkrachten zitten) die in het pastoraal centrum de kinderen helpen bij hun voorbereiding op de Eerste Communie en het Vormsel.



### Opening en afsluiting van het schooljaar:

De opening vindt plaats op de eerste zondag van het schooljaar tijdens een themadienst. De afsluiting vindt plaats op de laatste zondag van het schooljaar.

## "EEN DROOM"

Ik droom van een school, waar leerlingen en leerkrachten zich thuis en geborgen voelen.  
Ik droom van een school als een fijne plek, om elkaar te ontmoeten, om als gelijke en als vrienden met elkaar om te gaan.

Ik droom van een school, waar niemand een nummer is, de één niet meer is dan de ander, maar gelijkwaardig.

Ik droom van een school als een plaats, waar leerkrachten en leerlingen rijker worden aan en door elkaar, groeien in menswording, groeien in liefde.

Ik droom van een school als 'een werkplaats' voor onderwijs, waar gewerkt wordt aan 'heel de mens', aan de gehele ontplooiing van de mens.

Ik droom van een school als een werkplaats, waar kinderen naast het opdoen van kennis ook wijsheid en inzicht opdoen, waar kinderen leren creatief om te gaan met zichzelf en met anderen, waar ze hun mogelijkheden en hun onmogelijkheden leren ontdekken, waar kinderen leren van het leven te houden, leren omgaan met hun gevoelens en leren zien wat er gaande is in onze tijden in onze maatschappij en er bij betrokken willen zijn.

Ik droom van een school, waar het verhaal van Jezus, de mens bij uitstek, wordt verteld en gehoord, waar zijn levenswijze en zijn manier van omgaan met mensen gestalte krijgt en te zien en te voelen is in contacten en relaties onder elkaar.

Ik droom van een school, waar leerkrachten hun taak zien als 'een roeping', een mogen optrekken met kinderen en dat zij daarom 'hart voor de zaak hebben' en trouw zijn in hun beroep.

Ik droom van een school, waar 'de vruchten van de geest', waarover Paulus schrijft in zijn brief aan de Galaten, te zien en te voelen zijn.

Deze zijn: vreugde, vrede, liefde  
geduld, vriendelijkheid, goedheid,  
trouw, zachtmoedigheid en innerlijkheid.

Ik droom van een school, waar kinderen leren hun geweten te vormen, leren kiezen tussen wat goed en kwaad is, leren zien wat gelukkig maakt en wat ongelukkig maakt, wat hoop en toekomst geeft.

Een droom: te mooi om waar te zijn, maar toch .....